

PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII UNIUNII EUROPENE ÎN DOMENIUL VAMAL

Aurel Octavian PASAT

I. Considerații generale. Anul 1931 marchează legalizarea conceptului de „subsidiaritate” ca și termen privind relaționarea dintre stat și societate, însă au existat gânditori în secolele XVIII-XIX care au discutat pe larg același subiect, cum ar fi John Locke, Pierre Joseph Prouhon și John Stuart Mill. Înțelesul clasic al termenului a fost dat de Biserica Catolică, îngrijorată de modificările survenite în sistemul social, care puneau individul într-un statut dezavantajos față de drepturile pe care statul le avea asupra populației. Astfel a fost emisă enciclica *Quadragesimo anno* (1931) de către Papa Pius al XI-lea: „așa cum este greșit a se retrage individului și a se acorda unui grup ceea ce se poate realiza ca inițiativă privată și industrie, tot la fel este o nedreptate, un mare rău și o destabilizare a ordinii juste ca o asociație mai mare, aflată la un nivel superior să își aroge funcții care pot fi îndeplinite eficient de societăți mai mici, la un nivel inferior. Acesta este un principiu al filosofiei sociale, de neclintit și neschimbat. Prin chiar natura, adevăratul scop al activității sociale trebuie să fie acela de a ajuta pe membrii corpului social, dar niciodată de a-i distruge sau asimila”.

II. Noțiunea de subsidiaritate din perspectiva uniunii europene. Unul dintre principiile *sine-qua-non* ale construcției comunitare, aflat în centrul funcționării UE, este principiul subsidiarității.

Subsidiaritatea are ca scop esențial reafirmarea faptului că aceste Comunități au competențe de atribuire și nu au vocația de a opera în beneficiul lor o concentrare de puteri care ar goli de substanță competențele statelor, acestea din urmă conservând o competență generală. În același timp, principiul exclude din câmpul său de aplicare domeniile care-i revin competenței exclusive a Comunității (transferul de suveranitate dinspre statele-membre înspre Uniune fiind definitiv)[1].

Acest principiu a fost consacrat în mod formal de Tratatul de la Maastricht, care l-a introdus în Tratatul de instituire a Comunității Europene (Tratatul CE). Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene a stabilit [2] faptul că principiul nu constituia, înaintea intrării în vigoare a Tratatului privind UE, un principiu general de drept potrivit căruia trebuia verificată legalitatea actelor comunitare.

Fără a modifica termenii principiului subsidiarității, Tratatul de la Amsterdam a anexat la Tratatul CE „protocolul nr.2 privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității”.

Totuși, elementele acestui principiu se pot distinge în art. 5 CECO (1951), în sensul căruia Comunitatea „întreprinde o acțiune directă în ceea ce privește producția și funcționarea pieței doar atunci când circumstanțele o impun”. Actul Unic European din 1987 a introdus regula subsidiarității în domeniul mediului (art. 130 R CEE), fără însă a o menționa ca atare.

Prin Tratatul de la Lisabona, principiul subsidiarității a fost înscris la art. 5 alin.(3) din Tratatul UE și a abrogat art.5 din Tratatul CE, păstrându-i însă termenii. De asemeni, a adăugat o referire explicită la dimensiunea regională și locală a principiului subsidiarității. Tratatul de la Lisabona [3] a înlocuit Protocolul din 1997 privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității cu un nou protocol având același titlu, Protocolul nr.2, noutatea referindu-se la rolul parlamentelor naționale în controlul respectării principiului subsidiarității. Totodată, a pus capăt divergențelor de interpretare a domeniului de aplicare a subsidiarității, delimitându-se precis competențele conferite Uniunii. Prima parte a titlului I din Tratatul privind funcționarea UE clasifică competențele Uniunii în trei categorii (competențe exclusive, competențe partajate și competențe de susținere) și identifică domeniile în care se aplică fiecare dintre acestea [4].

III. Aplicarea principiului subsidiarității în domeniul vamal. În ceea ce privește domeniul vamal, Uniunea Europeană deține exclusive puterea legislativă. Valéry Giscard d’Estaing a încercat în raportul său, pentru prima dată, să realizeze o delimitare referitoare la clasificarea competențelor exclusive, însă a

reușit doar să demonstreze caracterul complex al procesului de integrare și incertitudinea subsidiarității. Atunci când UE posedă competența exclusivă, principiul subsidiarității nu se aplică, conform art. 5, alin.(3) din TUE. Reprezintă obligația statelor-membre „de a nu face”, corespunzătoare unei limitări definitive a drepturilor de suveranitate a statelor-membre.

Uniunea legiferează numai când întinderea sau consecințele acțiunii propuse pot fi realizate mai bine la nivelul ei și având în vedere că obiectivul acțiunii privind uniunea vamală (elementul principal al pieței comune) este apropierea legislației în materie de sancțiuni vamale în toate statele membre, numai Uniunea a fost în măsură să îl elaboreze, cu ajutorul unei legislații obligatorii. Uniunea vamală este un domeniu de politică perfect armonizată, reglementată de norme în corcondanță deplină, a căror punere în aplicare efectivă determină însăși existența Uniunii vamale. Însă, cu toate acestea, aplicarea legislației vamale care asigură respectarea normelor vamale și impunerea legală de sancțiuni, depinde de competența legislației naționale a statelor membre.

Obiectivul general al competenței exclusive pe care îl deține UE în domeniul vamal este acela de a asigura punerea în aplicare în mod eficient a legislației, dar și asigurarea respectării acesteia în uniunea vamală europeană.

Obiectivele specifice sunt:

- asigurarea respectării obligațiilor internaționale ale Uniunii;
- înființarea unui cadru care să permită aplicarea uniformă a legislației vamale în ceea ce privește încălcările și sancțiunile aferente acestora, astfel se garantează faptul că același tip de comportament ce constituie o încălcare a uneia sau a mai multor norme vamale corespunde aceluiași tip de încălcare, iar pentru fiecare tip de încălcare este realizat un barem comun pentru toate statele-membre UE;

- Stabilizarea unor condiții competitive egale pentru operatorii economici din cadrul uniunii vamale prin reducerea costurilor și instituirea unui unic regim vamal, în toate statele membre UE.

Concluzii. Conceptul subsidiarității este în continuă mișcare, deoarece posibilitățile autorităților naționale de a controla toate aspectele sunt diferite și s-au diminuat în ultimii ani. Chiar dacă situația pare să fie simplă în situația competențelor exclusive, de exemplu: uniunea vamală, în practică nu există arii rezervate și în fazele de adoptare, implementare și monitorizare, participând inclusiv cel regional. Astfel Uniunea, sprijinindu-se pe acest concept, poate crea într-un anumit domeniu la întrebuintarea unui nivel de guvernare ridicat, iar în altul mai puțin ridicat, însă alegerea trebuie să fie determinată de interesul general, de nevoile cetățenilor și să nu afecteze negativ coeziunea economică și socială.

Referințe:

1. BELANGER, M., GAUTRON, J.C., GARD, A. *Droit de la Communauté et de l'Union européennes*. Paris: L. G. D. J., 2013, p. 65-66.

2. Hotărârea T-29/92 din 21 februarie 1995, Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties in de Bouwnijverheid și alții/Comisia. <http://www.curia.europa.eu>
3. *Principiul subsidiarității*. http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/ro/FTU_1.2.2.pdf
4. *Impactul Tratatului de la Lisabona asupra funcționării UE – elemente de interes pentru Ministerul Justiției*. [http://www.just.ro/Portals/Impactul Tratatului Lisabona.pdf](http://www.just.ro/Portals/Impactul_Tratatului_Lisabona.pdf)